

Huvudman

Birger Jarls Gymnasium AB

Org. nummer 556892-0218

johanna.lokeheim@birgerjarls.se

Ärendet

Tillsyn av gymnasieskolan Birger Jarls Gymnasium i Stockholms kommun;
nu fråga om uppföljning av beslut den 23 juni 2025

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Birger Jarls Gymnasium AB att senast **onsdag den 30 september 2026** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande elevhälsans kompetenser. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Birger Jarls Gymnasium AB inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Birger Jarls Gymnasium AB ska vidta följande åtgärder

Elevhälsans kompetenser

Se till att det inom elevhälsan finns tillgång till psykolog. Av redovisningen av vidtagna åtgärder ska det framgå vilken tillgång till psykolog som skolans elevhälsa har (2 kap. 25 § skollagen).

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 2 skollagen från att ingripa mot Birger Jarls gymnasium AB avseende brister rörande anmälan av kränkande behandling samt extra anpassningar och att åtgärdsprogram upprättas när en elev ges särskilt stöd.

Beslutet om avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser extra anpassningar i undervisningen, anmälan om behov av särskilt stöd, utredning om behov av särskilt stöd, beslut om särskilt stöd samt provning, .

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.stockholm@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 23069, 104 35 Stockholm. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr SI 2025:1606) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen inledde våren 2025 en tillsyn av Birger Jarls Gymnasium i Stockholms kommun. Tillsynen omfattade bestämmelser gällande extra anpassningar och särskilt stöd, provning, betygssättning och nationella prov, anmälan av kränkande behandling, utredning av ordningsstörande beteende, elevhälsans kompetenser och antagning av elever.

Skolinspektionen beslutade den 23 juni 2025 att förelägga Birger Jarls Gymnasium AB att senast den 12 januari 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande extra anpassningar och särskilt stöd, provning, anmälan av kränkande behandling och elevhälsans kompetenser samt att senast den 15 juni 2026 vidta åtgärder för att avhjälpa brister rörande betygssättning och nationella prov.

Birger Jarls Gymnasium AB har den 12 januari 2026 inkommit med en redovisning av vidtagna åtgärder med anledning av föreläggandet.

Skolinspektionen har vid ett uppföljande besök på skolan i mars 2026 genomfört intervjuer med elever, lärare, mentorer, personal i elevhälsan och rektorn. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, anmälan och utredning av kränkande behandling, incidentrapporter och betygsprognoiser. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Detta beslut är ett delbeslut och Skolinspektionen har i nu aktuellt ärende tagit ställning till om Birger Jarls Gymnasium AB har följt föreläggandet och vidtagit åtgärder med anledning av föreläggandet i de delar det avser extra anpassningar och särskilt stöd, provning, anmälan av kränkande behandling och elevhälsans kompetenser samt om påtalade brister har avhjälpats.

Skolinspektionen kommer att fatta ytterligare ett beslut i ärendet avseende området betygssättning och nationella prov.

Motivering av beslutet

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Elevhälsans kompetenser

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att det inom skolans elevhälsa saknades tillgång till skolläkare, psykolog och specialpedagog eller speciallärare. Skolinspektionen förelade den 23 juni 2025 huvudmannen att se till att tillgång till dessa kompetenser finns inom elevhälsan.

Huvudmannen har den 12 januari 2026 redovisat vidtagna åtgärder och i redovisningen uppgett följande. Den specialpedagog som arbetade under höstterminen 2025 har avslutat sin anställning och vid tidpunkten för redovisning pågår en anställningsprocess för en ny specialpedagog. Skolan har två speciallärare, en i språkutveckling och en i matematik, anställda på heltid som ingår i elevhälsoteamet. Vidare har huvudmannen ett avtal med en privat leverantör av elevhälsovård. Huvudmannen uppger i redovisningen att skolläkare bokas som konsult inom ramen för avtalet. Huvudmannen uppger vidare att avtalet ger möjlighet att vid behov anlita psykolog på konsultbasis. Huvudmannen uppger att elever vid behov remitteras till en barn- och ungdomsmedicinsk mottagning som skolan har samarbete med. Om väntetiden för att träffa psykolog på mottagningen är längre än två veckor bokas i stället en konsult inom en vecka.

Skolinspektionen har begärt att få ta del av fakturering från företaget som tillhandahåller skolläkare och psykolog. Huvudmannen har lämnat uppgifter om fakturering för skolläkare men uppgett att verksamheten inte behövt nyttja psykolog och att det därför inte finns några sådana fakturor att ta del av.

Rektorn uppger i intervju i april 2026 att skolan nyligen anställt en specialpedagog och att elevhälsoteamet utöver denna består av kurator,

speciallärare, biträdande rektorn samt en skolläkare. Rektorn uppger att tidigare skolsköterska nyligen avslutat sin tjänst och att rekrytering pågår efter en ny skolsköterska. Rektorn uppger vidare att skolan kan ta in en psykolog på konsultbasis men att skolan inte har använt någon psykolog detta läsår och att avtalet således inte har utnyttjats då det inte funnits något behov.

Intervjuade representanter för elevhälsan uppger att skolläkaren vanligen besöker skolan en till två gånger per termin men att det inte funnits någon psykolog i skolans elevhälsa under den tid som representanterna har arbetat på skolan. Representanter uppger att rektorn har sagt att elevhälsan kan ta in psykolog vid behov men det är inget som har gjort hittills. Elever som haft behov av psykologkontakt har fått detta tillgodosett utanför skolan.

Av anställningsbevis som huvudmannen inkommit med framgår det att en skolsköterska anställts från och med den 28 april 2026.

Rättslig reglering

För eleverna i gymnasieskolan ska det finnas elevhälsa. Elevhälsan ska omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande. Elevernas utveckling mot utbildningens mål ska stödjas. Elevhälsans arbete ska bedrivas på individ-, grupp- och skolenhetsnivå och ske i samverkan med lärare och övrig personal. Elevhälsan ska vara en del av skolans kvalitetsarbete. Vid behov ska elevhälsan samverka med hälso- och sjukvården och socialtjänsten. För medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser ska det finnas tillgång till skolläkare, skolsköterska, psykolog, kurator och specialpedagog eller speciallärare (2 kap. 27 § skollagen).

I skollagen finns vissa angivna uppgifter som ankommer på elevhälsan. Bland annat ska samråd ske med elevhälsan vid utredningar av elevers behov av särskilt stöd om det inte är uppenbart obehövt (3 kap. 7 § skollagen) och vid utredning av elevers frånvaro (7 kap. 19 a § skollagen).

Elevhälsan ska främst vara förebyggande och hälsofrämjande och omfatta medicinska, psykologiska, psykosociala och specialpedagogiska insatser. Detta innebär att elevhälsan ska bidra till skapandet av miljöer som främjar elevernas lärande, utveckling och hälsa. Elevhälsan ska också stödja elevernas utveckling mot utbildningens mål (prop. 2009/10:165 s. 656 och 657). Arbeta med elevhälsa bör i stor utsträckning vara förebyggande och ha en hälsofrämjande inriktning. Arbeta med elevhälsa förutsätter vidare en hög grad av samverkan mellan elevhälsans personal och övriga personalgrupper samt att det finns kompetens att tillgå för detta arbete. I det individuellt inriktade arbetet har elevhälsan ett särskilt ansvar för att

undanröja hinder för varje enskild elevs lärande och utveckling. De mer generellt inriktade uppgifterna, där elevhälsans medverkan är viktig, rör elevernas arbetsmiljö, skolans värdegrund som till exempel arbetet mot kränkande behandling och undervisningen om tobak, alkohol och andra droger och övrig livsstilsrelaterad ohälsa, jämställdhet samt sex- och samlevnadsundervisning med mera (prop. 2009/10:165 s. 276).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen inte i alla delar följt föreläggandet från den 23 juni 2025 och att det kvarstår brister inom området elevhälsans kompetenser.

Av utredningen framgår att såväl specialpedagog som speciallärare ingår i skolans elevhälsa samt att en skolsköterska anställts från och med april 2026. Vidare framgår att elevhälsan har tillgång till skolläkare genom ett avtal med en privat leverantör av elevhälsovård.

Av utredningen framgår emellertid att det i skolans elevhälsa saknas tillgång till psykolog. Visserligen har huvudmannen ett avtal med ovan nämnda leverantör av elevhälsovård som, vid sidan av skolläkare, även innefattar tjänster från psykolog. Av utredningen framgår dock att skolan inte vid något tillfälle använt sig av den möjligheten i avtalet. Rektorn har vidare uppgett att denna inte sett något behov av medverkan från psykolog. Av utredningen framgår att elever hänvisats till att söka psykologkontakt hos hälso- och sjukvården.

Av skollagen framgår att elevhälsan ska omfatta psykologiska insatser och att det för dessa ska finnas tillgång till psykolog. Att denna kompetens saknas inom elevhälsan på Birger Jarls gymnasium är en brist.

Av skollagen och förarbeten framgår vidare att elevhälsans insatser främst ska vara förebyggande och hälsofrämjande. Psykolog i elevhälsan har ett annat syfte och uppdrag än vad motsvarande yrkesroll har inom, exempelvis, hälso- och sjukvården. Vid Birger Jarls gymnasium saknas tillgång till psykolog för elevhälsans gemensamma arbetsuppgifter. Det saknas därmed praktiska möjligheter för en samlad elevhälsa att fullt ut arbeta förebyggande och hälsofrämjande då elevhälsan inte har föreskrivna yrkeskategorier.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Birger Jarls gymnasium AB:s verksamhet vid Birger Jarls gymnasium uppfyller inte författningarnas krav vad gäller elevhälsans kompetenser. Det finns därför skäl att förelägga Birger Jarls gymnasium AB att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Avstående från ingripande

Anmälan av kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen förelade den 23 juni 2025 huvudmannen att se till att lärare eller annan personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten anmäler detta till rektorn. Vidare förelades huvudmannen att se till att rektorn anmäler till huvudmannen om en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten.

Huvudmannens redovisning av vidtagna åtgärder

Huvudmannen uppger i redovisningen att all personal informerats om rutinerna kring anmälan av kränkande behandling vid möten som hållits i september 2025. Anmälan till rektorn ska ske genom det webbaserade dokumentationssystem som skolan använder och anmälan i systemet går direkt till rektorn. Huvudmannen har vidare redovisat att en sådan anmälan inkommit under den period, den 24 juni 2025 till 12 januari 2026, som föreläggandet avsett. Rektorn rapporterade denna händelse skriftligen till huvudmannen i september 2025.

Intervjuer i samband med uppföljande besök på skolan

Skolinspektionen har vid ett uppföljande besök på Birger Jarls gymnasium i mars 2026 genomfört intervjuer med elever, skolpersonal och rektorn.

I de intervjuer som Skolinspektionen hållit med elever och skolpersonal framkommer bland annat följande. Merparten av de elever som intervjuats beskriver att det över lag råder ett gott socialt klimat på skolan och eleverna uppger sig vara trygga. Andra elever uppger emellertid i intervju att det återkommande förekommer verbala kränkningar under skoltid och dessa elever uppger sig återkommande bli utsatta av andra elever på skolan.

Lärare och elevhälsopersonal uppger i intervjuer att det förekommer att vissa elever utsätter andra elever för kränkande behandling men att detta begränsar sig till vissa grupper av elever. Lärare och elevhälsopersonal lyfter i intervjuer samstämmigt fram att det framför allt är i en specifik

klass som detta sker frekvent. Intervjuad personal uppger att det är känt på skolan att flera elever i just den klassen inte känner sig trygga på grund av vad andra elever i klassen säger och hur de agerar. Då intervjuad skolpersonal ombeds exemplifiera uppger dessa att det handlar om att elever ger blickar, hånar andra elever genom skällsord och nedsättande kommenterar eller genom att skratta när andra elever svarar på lärares frågor. Flera lärare uppger att mycket av det som sägs har sexuella anspelningar och att kommentarer med sexuellt innehåll riktats mot såväl personal som andra elever. En lärare uppger i intervju att en elev som går i klassen inte vågade komma till skolan under hösten på grund av att eleven upplevde sig hotad av andra elever. Intervjuad skolpersonal uppger att eleverna i den aktuella klassen har delats upp under vissa ämnen på grund av den otrygga stämningen och att elever inte vill vara där. Rektorn uppger i intervju att det förekommer kränkningar på skolan men inte varje vecka eller varje dag. Vad gäller ovan nämnda klass så uppger rektorn att det är en problematisk klass men att rektorn inte håller med om att det i klassen skulle finnas problem med kränkande behandling. Enligt rektorn rör det sig om ett par elever som upplevs som hotfulla av andra elever. Rektorn uppger att det inte skett enskilda händelser som skulle kunna utgöra kränkande behandling utan att det rör sig om en stämning och ett dåligt språkbruk som andra elever i klassen tycker är jobbigt. Rektorn uppger att det bedrivs ett arbete med klassen i fråga och att rektorn har vidtagit åtgärder i form av att lärarassistenter har satts in i klassen samt att de elever som utsatt övriga elever nu har separat undervisning i en mindre grupp.

Lärare uppger i intervjuer att de känner till skolans rutin för att anmäla kränkande behandling till rektorn och att detta ska ske genom det webbaserade dokumentationssystemet. I intervjuer är det dock få av lärarna som uppger att de upprättat någon sådan anmälan. Lärare uppger bland annat att händelser retts ut på plats och att vårdnadshavare och skolledning informerats via mejl utan att händelserna anmälts i enlighet med rutinen. Lärare uppger vidare även att elever kan prata och bete sig på ett oacceptabelt sätt men att lärarna inte ansett sig behöva anmäla om det inte har förekommit enskilda händelser eller om elever inte uttryckligen uppgett att de känt sig kränkta över det inträffade. Rektorn uppger i intervju att lärarna ska anmäla via det webbaserade dokumentationssystemet om de får veta, höra eller ser att en elev utsatts för kränkande behandling samt att lärarna har blivit bättre på att anmäla händelser sedan informationsmötet. Huvudmannen tar del av de kränkingsanmälningar som inkommer genom det webbaserade dokumentationssystemet och rektorn informerar även huvudmannen om inkomna anmälningar vid veckovisa möten. Rektorn uppger att fem anmälningar hittills har rapporterats till huvudmannen detta läsår.

Då lärarna informerats om att endast en anmälan om kränkande behandling inkommit under perioden den 24 juni 2025 till 12 januari 2026 enligt huvudmannens redovisning, uppger tre lärare att detta är en orimligt låg siffra, mot bakgrund av hur lärarna uppfattar klimatet på skolan och elevernas beteende gentemot varandra. När det gäller ovan nämnda klass så uppger lärare att det är allmänt känt att elever i den klassen upplever att det är otryggt. Då representanter för elevhälsan tillfrågats om antalet anmälningar så uppger dessa att antalet anmälningar borde vara fler och att antalet anmälningar är för lågt i förhållande till vad som händer på skolan. En representant för elevhälsan uppger att denna känner till flera händelser som inträffat under höstterminen samt att vissa elever till och med har slutat på skolan till följd av händelser som inträffat. En representant uppger vidare att det har förekommit kränkningar som inte har anmälts till rektorn eftersom utsatta elever inte velat att anmälan skulle upprättas. Detta gäller bland annat händelser i den ovan angivna klassen.

Lärare uppger i intervjuer att de blivit instruerade att skriva, så kallade, incidentrapporter vid händelser som inte utgör kränkande behandling. Dessa incidentrapporter görs inte i dokumentationssystemet för kränkande behandling utan skrivs som ett inlägg för eleven i skolplattformen. Flera lärare uppger att de inte anmält några händelser till rektorn för att utreda om det förekommit kränkande behandling men att de däremot återkommande skriver incidentrapporter i skolplattformen. På frågan vilka slags händelser som dokumenteras i skolplattformen och vid vilka tillfällen lärare skriver incidentrapporter uppger lärare att detta sker om något hänt i klassen, till exempel om en elev uppträder olämpligt eller uppvisar olämpligt beteende. Rektorn uppger i intervju att hon instruerat lärarna att de ska göra en kränkingsanmälan om de bevittnat eller tagit emot information om att någon blivit kränkt. Om en elev däremot stör undervisningen har lärarna instruerats att i stället göra en incidentrapport för eleven i skolplattformen. Rektorn uppger som exempel på det senare att elever har låtsas kyssa varandra med syfte att provocera eller dragit ner sina byxor. Lärarna ska enligt rektorn i dessa fall göra en incidentrapport i skolplattformen och inte en kränkingsanmälan då ingen annan har utsatts för en kränkande handling. Rektorn uppger vidare att det förts en diskussion i personalgruppen kring hur de ska hantera när elever skojbråkar med varandra. Rektorn uppger att hon informerat personal att de då ska prata med eleven som blivit utsatt.

Skolans dokumentation i form av incidentrapporter

Skolinspektionen har tagit del av incidentrapporter som skrivits som inlägg i skolplattformen av lärare. Urvalet av incidentrapporter har begränsats till att avse elever i en enda klass och under perioden från läsårstart i augusti fram till 1 april 2026. I en skriftlig komplettering uppger rektorn att incidentrapporter i skolplattformen generellt är till för att informera

vårdnadshavare om önskat beteende eller en händelse, informera elevens mentor inför utvecklingssamtal eller andra samtal samt för att tydliggöra om en elev ofta till exempel stör undervisning, skräpar ner eller fuskar. Rektorn uppger att det i första hand är elevens mentor som går igenom incidentrapporterna. Skolledningen kan dock informeras vid en incident som är av allvarligare grad.

Underlaget som Skolinspektionen tagit del av består av 73 incidentrapporter som skolpersonal skrivit i skolans plattform under den aktuella perioden gällande elever som samtliga går i en och samma klass. Då incidentrapporter upprättas för varje elev berör några av dessa samma händelser i fall där flera elever varit involverade.

Av granskade incidentrapporter framgår följande. Händelser som dokumenterats i de incidentrapporter som upprättats är av varierande karaktär. Vissa av de händelser som beskrivs i incidentrapporterna berör att elever stört ordningen eller undervisningen, ifrågasatt lärare eller använt mobiltelefon under lektion. Vissa av incidentrapporterna utgör i huvudsak dokumentation av åtgärder, såsom att skolpersonal genomfört samtal med en elev eller vårdnadshavare. I sexton av incidentrapporterna beskrivs händelser vid vilka elever uppges ha agerat eller riktat ett beteende mot andra elever. Händelser som i dessa fall beskrivs i incidentrapporterna inkluderar bland annat att elever är fysiska mot varandra vilket uppges ha involverat knuffar, knän, slag och strypgrepp. Personalen har i rapporten angett dessa händelser som "skojbråk" mellan elever. I andra fall beskrivs uttalanden som gjorts av elever riktade mot andra elever, såsom "håll käften din jävla bitch" och "håll käften, du har inte rätt att prata". I ytterligare incidentrapporter redogörs det för att elever öppet och inför andra betygsatt kvinnliga elever utifrån deras utseende samt imiterat sexuella handlingar med handgester.

I incidentrapporter framgår även att elever i några fall kontaktat skolpersonal och i samband med detta uttryckt att de utsatts för önskat beteende eller önskade handlingar från andra elever som, bland annat, uppges ha en "sexuell karaktär" samt att de känner obehag eller otrygghet inför detta. Personal som tagit del av denna information har dokumenterat informationen i form av incidentrapporter.

Huvudmannen har i sin redovisning uppgett att rektorn under perioden den 24 juni 2025 till den 12 januari 2026 anmälde ett fall av kränkande behandling till huvudmannen. Anmälan gjordes i september 2025. Skolinspektionen har vid besöket på skolan i mars 2026 tagit del av ytterligare fyra anmälda händelser vilka vidareanmälts till huvudmannen under perioden den 30 januari 2026 till den 16 mars 2026. Av inkommet underlag framgår att ingen av dessa fem anmälningar om kränkande

behandling berör någon av de händelser som dokumenterats i granskade incidentrapporter.

Rättslig reglering

Med kränkande behandling avses enligt skollagen ett uppträdande som utan att vara diskriminering enligt diskrimineringslagen (2008:567) kränker ett barns eller en elevs värdighet (6 kap. 3 § skollagen).

En lärare, förskollärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Huvudmannen ansvarar för att personalen fullgör de skyldigheter som anges i detta kapitel, när den handlar i tjänsten eller inom ramen för uppdraget (6 kap. 5 § skollagen)

Diskrimineringslagens bestämmelser om förbud m.m. mot diskriminering i samband med verksamhet är tillämpliga för gymnasieskolan (6 kap. 2 § skollagen)

Om en utbildningsanordnare får kännedom om att en elev som deltar utbildningsanordnarens verksamhet anser sig i samband med verksamheten ha blivit utsatt för trakasserier eller sexuella trakasserier, är utbildningsanordnaren skyldig att utreda omständigheterna kring de uppgivna trakasserierna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra trakasserier i framtiden (2 kap 7 § diskrimineringslagen)

Kränkande behandling i dagligt tal kan omfatta många olika situationer, medan kränkande behandling i skollagens mening är ett snävare begrepp. Ledning för vad som ska uppfattas som kränkande behandling kan tas från förarbetena till lagen om förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever (prop. 2005/06:38). Kränkningarna kan bestå av till exempel nedsättande ord, ryktesspridning, förlöjliganden eller fysiska handlingar. Kränkningarna kan även bestå av utfrysning eller hot. De kan äga rum vid enstaka tillfällen eller vara systematiska och återkommande. Det måste stå klart för den som utsätter någon för kränkande behandling att han eller hon kränker personen i fråga. Det barn eller den elev som känner sig illa behandlad måste, såvida det inte är uppenbart att beteendet är kränkande, göra klart för den som beter sig illa

att han eller hon känner sig kränkt av dennes uppträdande (se prop. 2005/06:38, s. 137)

Av förarbetena framgår att huvudmannen åläggs att vidta förebyggande åtgärder mot kränkningar. Inom t.ex. en skola måste rektorn och annan personal vara uppmärksam på den jargong och beteendemonster som råder mellan eleverna och se till att miljön på skolan inte inbjuder till sådana missförhållanden (Prop. 2005/06:38 s. 140).

Av förarbetena framgår det också att skyldigheten att utreda och att verka för att kränkningarna förhindras i fortsättningen gäller vare sig det förekommit någon anmälan av det barn eller den elev som blivit kränkt eller förhållandet kommit fram på annat sätt samt att skyldigheten att utreda gäller så fort det kommit till skolans kännedom att det förekommit kränkningar eller att något barn eller någon elev känner sig kränkt. (prop. 2005/06 s. 140–141). Vidare framgår det av förarbetena att anmälningsskyldigheten är kopplad till utredningsskyldigheten genom att där anges att anmälningsplikten syftar till att säkerställa att reglerna om utredning och att vidta skäligen åtgärder blir tillräckligt effektiva (prop. 2009/10:165 s. 332).

I ett beslut från Skolinspektionen konstaterades det att handlingar som är av sådan karaktär som typiskt sett utgör kränkande behandling får det anses stå klart för den person som utsätter en elev för sådan behandling att den kränker eleven. Handlingarna var bland annat hot och fysiskt våld. Eleven ansågs också ha blivit utsatt för kränkande behandling oaktat elevens bristande förståelse för hur hen hade uppfattat agerandet (se Skolinspektionens beslut den 28 maj 2020, SI 2020:417).

Riksdagen har beslutat om en lagändring avseende 6 kap. 10 § skollagen. Den nya bestämmelsen i 6 kap. 10 § skollagen innebär bland annat att personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn ändras till en skyldighet att informera rektorn om sådan behandling. Skyldigheten ska begränsas till vissa situationer och gälla om personalen får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling eller allvarliga eller upprepade trakasserier eller sexuella trakasserier i samband med verksamheten. Skyldigheten att informera rektorn ska också gälla om personal får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller trakasserier eller sexuella trakasserier av någon i personalen. Rektorns skyldighet att anmäla till huvudmannen ska ändras till att gälla samma sorts händelser som omfattas av personalens informationsskyldighet.

Lagändringarna träder i kraft den 1 augusti 2026. (Rskr 2025/26:332, 2025/26:UbU25 och prop. 2025/26:196.)

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Birger Jarls gymnasium inte följt föreläggandet från den 23 juni 2025 avseende anmälan av kränkande behandling. Skolinspektionen bedömer att Birger Jarls Gymnasium AB fortfarande inte fullföljer sin skyldighet att säkerställa att lärare och annan personal vid Birger Jarls gymnasium anmäler till rektorn om de får kännedom om att en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling på skolan.

Av utredningen framgår att det förekommer kränkningar mellan elever på skolan. Vidare framgår det av utredningen att skolpersonal som får kännedom om att en elev upplevt sig utsatt för kränkande behandling ska anmäla detta i ett webbaserat dokumentationssystem. Anmälan går då till rektorn som i sin tur anmäler vidare till huvudmannen. I utredningen är det visat att fem sådana anmälningar framförts till rektorn och vidare till huvudmannen under perioden 24 juni 2025 till 16 mars 2026. Av intervjuer med lärare och personal i elevhälsan framgår emellertid att det frekvent förekommer skällsord, hån och nedsättande kommentarer mellan elever samt att det även förekommer kommentarer med sexuella anspelningar vilket inte framgår av de anmälningar som Skolinspektionen tagit del av. Av intervjuer framgår även att skolpersonal har kännedom om att det finns elever som upplever sig vara otrygga som en följd av andra elevers handlande. Av intervjuer framgår även att anmälningar inte alltid görs, exempelvis när inblandade elever beskriver det inträffade såsom skojbråk, när skolpersonal vidtagit åtgärder i stunden eller när vårdnadshavare och skolledning underrättats om inträffade händelser.

Av utredningen framgår att lärare och annan skolpersonal upprättar, så kallade, incidentrapporter i skolans plattform, Syftet med dessa är enligt rektorn huvudsakligen att informera elevens vårdnadshavare och mentor om elevens uppförande. Huvudmannen tar inte del av dessa incidentrapporter medan skolledningen kan komma att informeras vid incidenter av allvarligare grad. Utifrån Skolinspektionens granskning av upprättade incidentrapporter framgår att skolpersonal dokumenterat handlingar bestående bland annat av att elever kallat varandra nedsättande ord och gjort förlöjligande uttalanden mot andra elever. Det framgår även att våldshandlingar elever emellan som till exempel slag och strypgrepp bedömts av skolpersonal som "skojbråk".

Av skollagen framgår att lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. Anmälningsskyldigheten omfattar alla händelser där en elev upplever sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det ska inte göras någon värdering av hur allvarlig en händelse är innan den anmäls till rektorn respektive huvudmannen. Anmälningsskyldigheten uppkommer oavsett om eleven

uppgett sig ha blivit utsatt för kränkande behandling eller om det på något annat sätt, t.ex. genom skolpersonalens egna observationer, framkommit att eleven kan känna sig utsatt för kränkande behandling. I skolans skyldighet att förhindra och utreda kränkningar ligger också en skyldighet för personalen att vara uppmärksam på den jargong och det beteendemönster som råder mellan eleverna. Personalen har en skyldighet att se till att miljön på skolan inte inbjuder till sådana missförhållanden.

Vad gäller de handlingar som dokumenterats i skolans incidentrapporter bedömer Skolinspektionen att dessa är av sådan karaktär att de typiskt sett utgör kränkande behandling. Detta eftersom det får anses stå klart för den som utsätter en elev för sådan behandling att denne kränker personen i fråga. Lärare och annan skolpersonal som får kännedom om att en elev utsatts för kränkande behandling ska inte göra en värdering av handlingen. Personal som arbetar i skolan ska fortfarande anmäla att det är en kränkande behandling om en elev upplever sig kränkt av en annan elev även om eleverna är vänner, om det tillsynes är ett skojbråk eller om eleverna säger kränkande saker till varandra i en jargong.

Av granskade incidentrapporter framgår vidare även att elever vid tillfällen uttryckt för skolpersonal att dessa utsatts för oönskat beteende eller oönskade handlingar från andra elever som, bland annat, uppges haft en "sexuell karaktär" samt att de känner obehag eller otrygghet inför detta. Skolinspektionen konstaterar att skolpersonal vid tillfället dokumenterat detta i form av incidentrapporter men underlåtit att anmäla detta till rektorn trots att de fått kännedom om att en elev känt sig kränkt.

Att lärare och annan personal fortfarande inte anmäler till rektorn i alla de fall då de får kännedom om att en elev utsatts för kränkande behandling är en allvarlig brist i verksamheten. Att kränkningar blir uppmärksammade är en förutsättning för att omständigheterna ska bli närmare utredda och att åtgärder i förlängningen vidtas för att förhindra fortsatt kränkande behandling. Det är vidare viktigt att huvudmannen får kännedom om inträffade händelser och därmed ges en samlad bild av förekomsten av kränkande behandling på en skola då det är huvudmannen som har det yttersta ansvaret för arbetet mot kränkande behandling och, bland annat, styr över resurstilldelningen till verksamheten.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av huvudmannens redovisning framgår att huvudmannen informerat skolpersonalen om skollagens bestämmelser om extra anpassningar och särskilt stöd, skyldigheten att anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd samt rektorns ansvar att starta en utredning efter varje inkommen anmälan. Av redovisningen framgår att detta skedde på ett möte den 10 september 2025 och att informationen skedde muntligen, och med förtydligande av rutiner. Närvarande på mötet var samtliga lärare, lärarassistenter, elevhälsoteam, biträdande rektor samt rektor.

Extra anpassningar i undervisningen

Lärare och elevhälsopersonal uppger i intervjuer att lärare regelbundet sätter betygsprognoser i skolplattformen för pågående kurser och att dessa prognoser är ett sätt att följa elevernas utveckling och identifiera elever som inte kommer att uppnå godkänt betyg på kursen. Prognoserna uppdateras och uppföljning sker i samband med elevkonferenser som sker var fjärde vecka och vid vilka representanter från elevhälsan också medverkar. Lärarna uppger i intervjuer att de ger extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen om elever bedöms vara i behov av detta. På frågan vad man som elev kan få för extra anpassningar uppger elever och lärare i intervjuer att man, bland annat, kan få längre tid för att skriva prov samt att elever också kan få extra material och anpassad information. Elever och lärare uppger att det finns ämnesstöd i olika ämnen under fasta tider i veckan dit elever kan gå för att få extra undervisning. I ämnet matematik kan eleverna också få extra hjälp i mindre grupp. Lärare uppger att elevernas mentorer skriver ner vilka extra anpassningar eleverna behöver i skolplattformen och lärarna tar sedan del av informationen. Flera lärare uppger att det kan vara utmanande att hinna ge alla elever de anpassningar de är i behov av, men att arbetet kring att ge anpassningar i undervisningen på det stora hela fungerar bättre nu än tidigare.

Anmälan om behov av särskilt stöd

Av huvudmannens redovisning framgår att samtliga lärare den 10 september 2025 informerats om att dessa ska anmäla till rektorn genom ett webbaserat dokumentationssystem om elever, trots extra anpassningar, riskerar att inte nå godkänt betyg. Av redovisningen framgår att tre sådana anmälningar gällande behov av särskilt stöd inkommit till rektorn under perioden 24 juni 2025 till 12 januari 2026.

Lärare och personal i elevhälsan uppger att den nuvarande rutinen för att anmäla elever gällt sedan september 2025 och att lärare anmält fler elever

vid tidpunkten för Skolinspektionens besök i mars 2026 än vad som var fallet då huvudmannen redovisade i januari. Lärare uppger i intervjuer att dessa anmält, eller står i begrepp att anmäla, de elever som lärarna bedömer kan ha behov av särskilt stöd.

Utredning om behov av särskilt stöd

Av intervjuer med rektorn och personal i elevhälsan framgår följande. Anmälningar om behov av särskilt stöd som lärare upprättar i systemet går till en funktionsbrevlåda som är gemensam för elevhälsan. Anmälningarna behandlas sedan på elevhälsans möten. Personal i elevhälsan uppger att elevhälsan under en period enbart bestått av kuratorn och biträdande rektorn eftersom skolan under januari och februari 2026 saknat såväl specialpedagog som skolsköterska. Kuratorn uppger att det, under perioden när skolan inte haft någon specialpedagog, varit kuratorn som gått till ledningen och berättat att elever, exempelvis, behöver sättas i mindre grupp eller få hjälp vid provning. Kuratorn uppger att elever som behövt har fått särskilt stöd då extra anpassningar inte har räckt, men att dokumentationen inte har gått rätt till. Skolan har, vid tidpunkten för Skolinspektionens besök, nyligen anställt en specialpedagog som ska ingå i elevhälsan och rektorn uppger att denna framöver kommer utreda elevers behov av särskilt stöd. Personal i elevhälsan uppger att de nu försöker jobba ifatt och ordna allt det som inte funnits på plats tidigare.

Beslut om särskilt stöd

Rektorn uppger att alla inkomna anmälningar om behov av särskilt stöd resulterar i ett beslut från rektorn. Rektorn uppger att hon fattar beslut om åtgärdsprogram ska upprättas för anmälda elever eller inte.

Åtgärdsprogram utarbetas när en elev ges särskilt stöd

Skolinspektionen har tagit del av de åtgärdsprogram som upprättats gällande elever på skolan. Rektorn uppger att det finns ytterligare fyra till fem elever som ges åtgärder i form av särskilt stöd och att åtgärdsprogram för dessa elever håller på att utarbetas. Rektorn uppger att hon har sett till att eleverna ges åtgärder baserat på vad utredning av elevernas behov har visat och att skälet till att åtgärdsprogram inte utarbetats än är att rektorn har inväntat att specialpedagogen ska påbörja sin anställning.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, genom användning av ett nationellt kartläggningsmaterial eller ett nationellt bedömningsstöd, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 3 kap. 7 §,

ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen. Stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt. (3 kap. 5 § skollagen).

Om det inom ramen för undervisningen, genom uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd utreds skyndsamt. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd (3 kap. 7 § skollagen).

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas (3 kap. 9 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen har vidtagit tillräckliga åtgärder för att säkerställa att lärare ges information om skollagens krav avseende extra anpassningar och när de ska anmäla till rektorn att en elev kan vara i behov av särskilt stöd samt om skolans rutiner för detta. Av utredningen framgår inte annat än att skolpersonal anmäler till elevhälsoteamet när de befarar att en elev inte kommer att uppfylla gällande betygskriterier, trots att eleven har getts extra anpassningar. Vidare framkommer inte annat än att beslut fattas av rektorn om att utarbeta eller att inte utarbeta åtgärdsprogram efter avslutad utredning av elevers behov av särskilt stöd. Skolinspektionens föreläggande från den 23 juni 2025 får således anses ha följts i ovannämnda delar och bristerna har i dessa delar avhjälpits.

Skolinspektionen bedömer emellertid att det har tillkommit en ny brist i form av att åtgärdsprogram inte alltid utarbetas för elever som ges särskilt stöd. Av skollagen framgår att ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev

som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Åtgärdsprogrammet ska vara ett redskap för lärare, rektorer och annan skolpersonal i arbetet med att stödja en elev i behov av särskilt stöd. Åtgärdsprogrammet är också en skriftlig bekräftelse på att eleven är i behov av särskilt stöd och vilka stödåtgärder som ska sättas in. Därför är åtgärdsprogrammet ett viktigt dokument ur ett rättssäkerhets- och likvärdighetsperspektiv. Tillvägagångssättet innebär även att eleverna och deras vårdnadshavare inte getts möjlighet att överklaga beslutet om åtgärderna. Rektorn har uppgivit att elever ges särskilt stöd utan att åtgärdsprogram utarbetats för dessa elever. Enligt vad rektorn uppgivit beror detta på vakanser i skolans elevhälsa och rektorn uppger att åtgärdsprogram kommer att utformas för dessa elever.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3).

Birger Jarls gymnasium AB:s verksamhet vid Birger Jarls gymnasium uppfyller inte författningarnas krav vad gäller anmälan av kränkande behandling och att åtgärdsprogram utarbetas när en elev ges särskilt stöd.

Anmälan av kränkande behandling

Skolinspektionen bedömer att det finns särskilda skäl att avstå från att ingripa. Denna bedömning görs mot bakgrund av att nya bestämmelser träder i kraft den 1 augusti 2026 som bland annat innebär att personalens skyldighet att anmäla kränkande behandling till rektorn ändras till en skyldighet att informera rektorn om en elev anser sig ha blivit utsatt för allvarlig eller upprepad kränkande behandling. Upplivsingsvis vill Skolinspektionen lyfta fram vikten av att huvudmannen tillämpar den nya lagstiftningen när den träder i kraft.

Åtgärdsprogram utarbetas när en elev ges särskilt stöd

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att utarbeta åtgärdsprogram för elever som ges särskilt stöd. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa. Skolinspektionen förutsätter att huvudmannen kommer att se till att det åtgärdsprogram utarbetas för alla elever som ges särskilt stöd.

Områden utan konstaterade brister

Prövning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen bedömde i tidigare beslut att det fanns brister inom området prövning på så sätt att elever som fått betyget F erbjöds möjlighet att genomföra prövning på delar av kursen för godkänt betyg. Skolinspektionen förelade därför den 23 juni 2025 huvudmannen att se till att elever som ges betyg F får möjlighet att göra prövning på samtliga delar av kursen och på så sätt har möjlighet att uppnå samtliga betygssteg i betygsskalan.

Rektorn uppger i intervju att hon tagit till sig av Skolinspektionens kritik gällande prövningar och ändrat rutinen vid prövning. Prövningar genomförs varje månad men en prövning sker inte enbart vid ett provtillfälle utan kan pågå under en längre tid. Rektorn uppger att hon säkerställer att elever får möjlighet att göra prövning på hela kursinnehållet och att de kan uppnå samtliga betygssteg i betygsskalan genom att alla lärare måste ha ett ark för vad som ingår i kursen samt vilka områden som de bedömer och betygsätter efter.

Lärare uppger att elever frekvent erbjuds att pröva kurser där de fått betyget F och att det är vanligt förekommande att elever genomför prövningar. Lärare uppger att de fick muntlig information om hur en prövning ska gå till under uppstartsveckan före läsårsstart. Samtliga lärare uppger att en prövning alltid görs av hela kursinnehållet och att detta varit tydligt i informationen från skolledningen. Elever tillåts inte att enbart komplettera vissa moment på kurserna. Lärare uppger att lärarna ska konstruera prov på hela kursinnehållet och därför delar upp prövningen till flera olika tillfällen när det behövs. Intervjuade elever uppger att en prövning inbegriper flera prov. I språkämnena får elever göra tre prov och i svenskan fyra, fem prov. Eleverna uppger att de elever som ska genomföra en prövning får information från läraren som förklarar vad eleverna ska provas på.

Rättslig reglering

Betyg ska sättas på varje avslutad kurs, efter genomfört gymnasiearbete och examensarbete, och i grundskolans ämnen i de fall undervisning i dessa får förekomma i gymnasieskolan (15 kap. 22 § skollagen i dess lydelse enligt svensk författningssamling (SFS) 2014:530. Reglerna gäller enligt övergångsbestämmelser i SFS 2022:147 och 2022:1319).

Som betyg på en kurs ska någon av beteckningarna A, B, C, D, E eller F användas. Vid betygssättningen ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygskriterier som gäller för kursen och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. Samtliga kriterier för betyget E ska dock vara uppfyllda för att eleven ska kunna få ett godkänt betyg (15 kap. 24 § skollagen).

En elev i gymnasieskolan har rätt att genomgå prövning vid den egna skolenheten i alla kurser, grundskoleämnena och det gymnasiearbete som ingår i elevens individuella studieplan. Detta gäller dock bara om eleven inte tidigare har fått betyg på kursen, i grundskoleämnet eller på gymnasiearbetet, eller eleven har fått betyget F (8 kap. 24 § gymnasieförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att huvudmannen har vidtagit åtgärder i enlighet med Skolinspektionens föreläggande och att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Anna Bergqvist

Beslutsfattare
Signerat av: Anna Bergqvist

X Niklas Lundström

Föredragande
Signerat av: Niklas Lundström